MAKSU- JA TOLLIAMET

Füüsilisest isikust ettevõtja ABC

Sisukord

Ettevõtluse alustamine ja ülevaade kohustustest **3**
FIE-ks registreerimine **4**
FIE kohustused **6**
FIE kohustused tööandjana **7**
Käibemaksukohustuslasena registreerimine **7**

Ettevõtluse alustamine ja ülevaade kohustustest

Mis on ettevõtlus

Ettevõtlus tulumaksuseaduse (TuMS) tähenduses on isiku iseseisev majandus- või kutsetegevus (sealhulgas notari ja kohtutäituri ning vabakutselise loovisiku loometegevus), mille eesmärgiks on tulu saamine kauba tootmisest, müümisest või vahendamisest, teenuse osutamisest või muust tegevusest, k.a loominguline või teaduslik tegevus (**TuMS § 14 lg 2**).

Ettevõtlus käibemaksuseaduse (KMS) tähenduses on isiku iseseisev majandustegevus, mille käigus võõrandatakse kaupa või osutatakse teenust, olenemata selle tegevuse eesmärgist või tulemusest. Ettevõtlusena käsitatakse ka notari ja kohtutäituri ametitegevust (**KMS § 2 lg 2**).

Notarit ja kohtutäiturit käsitatakse vastavalt nende tegevust reguleerivatele õigusaktidele raamatupidamise ja maksustamise osas füüsilisest isikust ettevõtjana.

Kes on ettevõtja

Füüsilisest isikust ettevõtja ehk FIE on füüsiline isik, kes tegeleb ettevõtlusega. FIE võib olla iga füüsiline isik, sh ka alaealine vähemalt 15aastane isik, kellele vanem on andnud nõusoleku või kohus on laiendanud teovõimet tegeleda majandustegevusega **(tsiviilseadustiku üldosa seaduse** §-d 9–11).

FIE ja temale kuuluv ettevõte kui majandusüksus, läbi mille ta tegutseb, **ei ole juriidiline isik**.

FIE võib tegutseda tegevusaladel, millel tegutsemine ei ole seadusega keelatud. Seaduses võib sätestada tegevusalasid, milleks on vaja tegevusluba või millel võib tegutseda üksnes teatud liiki ettevõtja (**äriseadustiku (ÄS) § 4 lg-d 1–2**).

Ettevõtluse korraldamisele on muuhulgas iseloomulikud järgmised tunnused:

- ✓ FIE ise otsustab, kuidas, kellele, kus ja millal ta oma teenust osutab;
- ✓ FIE pakub kaupu või teenuseid oma nimel (iseseisvalt) teistele isikutele (ostjad/tellijad);
- ✓ töö tegemiseks võib FIE palgata teisi isikuid, s.t FIE võib olla tööandjaks teistele isikutele;
- ✓ FIE soetab ja remondib ettevõtluses kasutatavad seadmed, töövahendid jmt omal kulul;
- ✓ FIE korraldab oma raamatupidamise lähtuvalt raamatupidamise seadusest;
- ✓ FIE määrab oma ettevõtluses kasutatava vara ja selle vara ettevõtluses kasutamise proportsiooni;

- FIE hangib ettevõtluse tarbeks materjalid, kaubad ja teenused omal kulul;
- FIE ei saa olla ise endale tööandjaks, saata ennast lähetusse, maksta endale palka ja hüvitist isikliku sõiduauto töösõitudeks kasutamise eest ega teha endale erisoodustusi;
- FIE ei saa teha tehinguid iseendaga (näiteks sõlmida iseendaga laenulepingut, varamüügi lepingut);
- FIE-l kui ettevõtjal lasub majandustegevusega kaasnev risk, vastutades oma tegevuse eest kogu oma varaga, s.t nii ettevõtluses kasutatava kui ka isikliku varaga;
- FIE esitab Maksu- ja Tolliametile füüsilise isiku ettevõtlusest saadud tulude kohta tuludeklaratsiooni vormi E, millel kajastab oma ettevõtluse tulud ja kulud.

Viimati uuendatud 08.01.2025

FIE-ks registreerimine

Kõik füüsilisest isikust ettevõtjad peavad enne tegevuse alustamist taotlema enda kandmist **äriregistrisse**. Äriregistrisse kantakse FIE tema poolt esitatud avalduse alusel (**äriseadustiku (ÄS) § 3**).

FIE äriregistrisse kandmiseks tuleb esitada avaldus (digitaalallkirjastatud või notariaalselt kinnitatud) äriregistrile, mis peab sisaldama järgmiseid andmeid:

- ärinimi (ärinime nõuded **ÄS §-dest 7–15**), talunime kasutamise korral ka viide kinnistu numbrile kinnistusraamatus;
- FIE ettevõtte postiaadress (korteri ja maja number; tänava või talu nimi, asula, omavalitsusüksuse ja maakonna nimi ning sihtnumber);
- FIE andmed (ees- ja perekonnanimi, Eesti isikukood, selle puudumisel sünniaeg);
- majandusaasta algus ja lõpp (siinkohal tuletame meelde, et sõltumata FIE majandusaastast on maksustamisperioodiks ikkagi kalendriaasta);
- vajadusel andmed ettevõtluse tegevuse peatamise, hooajalise või ajutise tegevuse kohta (**ÄS § 3 lg 3**);

- ✓ sidevahendite numbrid (telefon, faks, e-post, kodulehe aadress jms);
- ✓ teave kavandatud põhitegevusala kohta. Talupidajal võib erinevalt teistest FIE-dest olla äriregistris kaks tegevusala (nt turismitalus tegeletakse korraga nii põllumajandussaaduste tootmise kui ka majutusteenustega).
- ✓ riigilõivu tasumise tõend.

Rohkem informatsiooni leiate Justiits- ja Digiministeeriumi veebilehelt **„Füüsilisest isikust ettevõtja"**.

Notari registreerib Notarite Koda ning kohtutäituri registreerib Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda.

Maksuhaldur kasutab maksuarvestuse pidamiseks muuhulgas ka äriregistrilt, Notarite Kojalt ning Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Kojalt FIE kohta saadud andmeid. Seega on väga oluline, et registrisse kantud FIE ettevõtlust puudutavad andmed oleksid korrektsed. Siinjuures tuleb meeles pidada, et FIE peab maksukohustusi täitma seni, kuni ta on ettevõtjana registrisse kantud.

FIE palgatöötajana

FIE-ks olemine ei välista töötamist tööandja juures. Kuna FIE ja füüsiline isik on üks ja sama isik, siis võib füüsiline isik teenida tulu mitmel moel (nt palgatulu, tulu väärtpaberite võõrandamisest, tulu ettevõtlusest jne), kuid seejuures peab ta eristama oma erinevaid tululiike füüsilise isiku tuludeklaratsioonis.

FIE registreerimine on avalik info

Kõik asjahuvilised saavad **e-äriregistri teabesüsteemi kaudu** kontrollida, kas isik on FIE-na registreeritud.

Teadmiseks

- ※ Maksuseadustest tulenevad kohustused laienevad ka FIE-le, kes on jätnud ennast äriregistrisse kandmata.
- ※ Maksuseadustes sätestatud õigused laienevad FIE-le alates tema kandmisest äriregistrisse, seega oma ettevõtlustulust võib **TuMSi 6. peatükis** lubatud mahaarvamisi teha ainult äriregistris FIE-na registreeritud isik.
- ※ Ettevõtluseks ei loeta füüsilise isiku poolt oma väärtpaberite võõrandamist. Väärtpaberite ost-müük ja sellest saadud kasu maksustatakse alati kui kasu vara võõrandamisest.
- ※ Maksumaksja enda valikul võib ettevõtlustulu hõlmata ka rendi- ja üüritulu või litsentsitasu.

Viimati uuendatud 08.01.2025

FIE kohustused

FIE PEAB:

- ✓ pidama oma tegevuse kohta raamatupidamisarvestust;
- ✓ pidama lisaks raamatupidamisarvestusele täiendavat arvestust maksustamise seisukohast tähendust omavate asjaolude kohta (maksuarvestust);
- ✓ maksma ettevõtlustululult **tulumaksu** ja **sotsiaalmaksu** ning juhul, kui ta on kohustusliku kogumispensioniga (II pensionisambaga) liitunud, maksma ka **kohustusliku kogumispensioni makset**;
- ✓ esitama **füüsilise isiku tuludeklaratsiooni** vormile A lisaks ettevõtlustulu deklaratsiooni (vormi E) hiljemalt maksustamisperioodile (kalendriaastale) järgneva aasta 30. aprilliks
  Ettevõtlustululult makstava sotsiaalmaksu ning kohustusliku kogumispensioni makse arvutab Maksu- ja Tolliamet tuludeklaratsiooni vormi E alusel ning tulumaksu tuludeklaratsiooni vormide A ja E alusel ning saadab FIE-le sellekohase maksuteate hiljemalt 1. septembriks; maksuteate järgi tasumisele kuuluvad maksud peab FIE tasuma hiljemalt 1. oktoobriks;
- ✓ maksma maksustamisperioodil **sotsiaalmaksu avansilisi makseid**;
- ✓ alates teisest tegevusaastast maksma maksustamisperioodil **tulumaksu avansilisi makseid**;
- ✓ hooajaliselt või ajutiselt tegutsev FIE, kes on märkinud registreerimise avalduses ettevõtlusega tegelemise algus- ja lõppkuupäeva, ei pea igakordsest alustamisest või lõpetamisest teavitama. FIE-l on õigus äriregistrile tegevuse peatamisest ette teatada, märkides avalduses ajavahemiku, millal ettevõtlus peatatakse. Peatatud ajavahemikul ei loeta isikut maksustamise seisukohast FIE-ks.

PANGE TÄHELE

Kui FIE ei ole tasunud makse (sh avansilisi makseid) seadusega sätestatud tähtpäevaks, peab ta tähtajaks tasumata maksusummadelt arvestama ja tasuma intressi 0,06% päevas. Intressi arvestatakse alates päevast, mis järgneb päevale, millal maksu tasumine seaduse järgi pidi toimuma, kuni tasumise või tasaarvestamise päevani, viimane kaasa arvatud (**maksukorralduse seaduse §-d 115** ja **117**).

Viimati uuendatud 08.01.2025

FIE kohustused tööandjana

KUI FIE ON TÖÖANDJA, SIIS PEAB TA:

- registreerima oma töötajad töötamise registris – see kohustus tekib FIE-l juhul, kui ta võtab töölepinguga või võlaõigusliku lepingu (töövõtu-, käsundus- või muu teenuste osutamiseks sõlmitud lepingu) alusel tööle inimese, kelle eest ta on kohustatud maksma makse;
- samuti registreerima töötamise registris tema juures vabatahtlikkuse alusel tasu saamata töötavad isikud (vaadake lisaks rubriigist **„Töötamise register"**);
- töötajale tehtavatelt väljamaksetelt kinni pidama tulumaksu, töötuskindlustusmakse, kohustusliku kogumispensioni makse (kui töötaja on liitunud pensioni II sambaga);
- arvestama ja tasuma sotsiaalmaksu;
- maksma töötajatele tehtavatelt väljamaksetelt tööandja töötuskindlustusmakset;
- esitama Maksu- ja Tolliametile väljamaksete tegemise kuule järgneva kuu 10. kuupäevaks **tulu- ja sotsiaalmaksu ning kohustusliku kogumispensioni ja töötuskindlustusmaksete deklaratsiooni (vorm TSD)** koos vastavate lisadega ning hiljemalt samaks tähtajaks kandma nimetatud maksud ja maksed üle Maksu- ja Tolliameti pangakontole.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Käibemaksukohustuslasena registreerimine

Kui FIE maksustatav käive kalendriaasta algusest arvates on ületanud 40 000 eurot, siis peab ta end nimetatud suuruses käibe tekkimise päevast Maksu- ja Tolliametis **käibemaksukohustuslasena registreerima**. FIE võib end käibemaksukohustuslasena registreerida ka enne kohustusliku 40 000 euro ületamist.

Kui FIE ei ole end õigeaegselt käibemaksukohustuslasena registreerinud, siis registreeritakse ta tagasiulatuvalt. Sellisel juhul tuleb FIE-l neile klientidele, kellele ta on esitanud arved pärast 40 000 euro suuruse käibe ületamist, välja kirjutada uued arved, mis sisaldavad ka käibemaksu.

KÄIBEMAKSUKOHUSTUSLASEST FIE PEAB:

- esitama Maksu- ja Tolliametile **käibedeklaratsiooni (vorm KMD)** maksustamisperioodile (kalendrikuule) järgneva kuu 20. kuupäevaks;
- kandma samaks tähtpäevaks käibemaksu Maksu- ja Tolliameti pangakontole;
- esitama Maksu- ja Tolliametile ka **ühendusesisese käibe aruande (vorm VD)** maksustamisperioodile (kalendrikuule) järgneva kuu 20. kuupäevaks, kui käibemaksukohustuslane, s.t FIE, müüb kaupa või osutab teenuseid teiste Euroopa Liidu riikide käibemaksukohustuslastele.

Vaadake lisaks peatükist **„FIE ja käibemaks"**.

Viimati uuendatud 08.01.2025